

Dřevostavba - kreativita, kvalita i „morálka“

Author: David Daniel | Published: 14.05.2010

Bývalý děkan Fakulty architektury VUT v Brně Josef Chybík, který se dřevostavbami a netradičními stavebními materiály zabývá, tvrdí, že tradice dřevostaveb nebyla tak docela přerušena a ve všech našich horských oblastech se ke stavění dřevní hmoty kontinuálně využívalo. Hlavní problém podle Chybíka znamenalo období socialistické výstavby. Tehdy se dřevo jako nezpracovaná surovina ve velkém množství vyváželo do zahraničí a pro stavby domů se v tehdejší Československu téměř nepoužívalo, snad s jedinou výjimkou. „Známý byl tehdy stavební systém Okal, který se u nás v německé licenci používal hlavně pro výstavbu rodinných domů. Pro konstrukce s většími rozpětími se v menší míře používaly prvky z lepeného dřeva. Oproti jiným evropským zemím se bohužel v potřebném rozsahu nevyvíjel výzkum,“ konstatuje Chybík.

Bez omezení kreativity

V případě dřevostaveb se kromě zprofanovaného montovaného okalu může uplatnit řada postupů - hrázděné konstrukce s dělenými podporami, tuhými stropními platformami, kleštinové systémy, fošinkové konstrukce, těžký dřevěný skeletový systém, rámové konstrukce, moderní roubené konstrukce, panelové soustavy nebo deskový systém. Pro architekta přitom neznamení žádné omezení. „Soustavy díky dřevu poskytují mnoho výhod, které umožňují značnou flexibilitu, a pro některé aplikace se dá dřevo stěží nahradit. V současnosti dokonce dřevo nachází uplatnění i v prostředí s vysokou relativní vlhkostí vzduchu. Například v Brně-Kohoutovicích se dokončuje plavecká hala, kde se na nosné prvky použily prvky z lepeného dřeva,“ uvádí Josef Chybík, který je spoluautorem vítězného projektu Dřevěný dům 2008.

Dřevo si za posledních deset let oblíbili hlavně mladí architekti, kteří v něm nevidí žádné omezení kreativity. Známe jsou například dřevostavby Kamila Mrvy, který tento typ konstrukce zvolil i pro vlastní rodinný dům. Také brněnský architekt Svatopluk Sládeček si často vybírá jako materiál pro své realizace dřevo, jeho dřevostavba rodinného domu v Rajhradě získala v roce 2004 ocenění dům roku. Sládeček přitom využívá klasickou jednoduchou formu stavění ze dřeva - hrázděné sloupkové trémové konstrukce. Na dřevě jako konstrukčním materiálu architekt Sládeček oceňuje nejen variabilitu při stavbě, ale i praktičtější aspekty. V případě dřevostaveb je to obecně známá výhoda, která spočívá v tom, že stavbu příliš neomezuje roční období. „Poprvé jsme se pro dřevostavbu rozhodli z časových důvodů, protože se mělo stavět v zimě. U tohoto typu staveb ale jde i o ekonomické důvody, dřevostavba je totiž stále v čemsi úspornější. Obvodové stěny jsou při zachování potřebných tepelně izolačních vlastností tenčí než klasické keramické nebo silikátové zdivo. Šetří se tedy plocha základové desky a základů vůbec. Také celková hmotnost stavebního materiálu je malá, a tak se dá například dobře dopravit i na těžko dostupná místa,“ říká architekt Sládeček.

Environmentální morálka

Dřevo v poslední době nachází často dobré uplatnění v trendu úsporných nízkoenergetických staveb. Svatopluk Sládeček navíc poukazuje na „morální“ důvody, které svědčí ve prospěch dřevostaveb: „Malá hmotnost stavebního materiálu znamená malou potřebu pohonných hmot na dopravu. A v případě dřeva jde o stoprocentně obnovitelný zdroj a velmi nenáročný materiál na zpracování - výroba má minimální dopad na životní prostředí. Vyhovuje také dobře technickým nárokům - dřevo jako konstrukční materiál je velmi efektivní, i malý profil hodně unese a přitom má dobré tepelně izolační vlastnosti. I s přidáním malé izolace dosáhne stejných vlastností jako těžké konstrukce.“

I podle Josefa Chybíka ve prospěch dřeva existuje řada environmentálních argumentů. „Zásadní

charakteristikou dřeva je to, že je přírodní, průběžně se obnovující hmotou a má velmi nízkou bilanci primární energie. Dají se z něj vyrobit tepelně izolační hmoty, které s příznivými fyzikálními vlastnostmi dokáží nahradit v současnosti používané syntetické hmoty, pro jejichž výrobu je nezbytná ropa. Dřevo má také příznivou bilanci v rámci produkce oxidu uhličitého,“ říká Josef Chybík.

Materiál pro chytré řemeslníky

Uplatnění dřevostaveb u nás v současnosti nebrání ani přerušená tradice, pokud jde o kvalitu a profesionalitu řemeslníku. Není problém najít firmu, která v tomto ohledu vyhoví i vysokým nárokům architekta a projektanta. „Já sám jsem problém v tomto směru nezažil. V případě dřevostaveb se kombinují běžné postupy stavební výroby, jako je stavba základů a podobně, s tesařským řemeslem. A v tom podle mě mají dřevostavby výhodu - tesaři jsou totiž zpravidla chytří a kreativní řemeslníci a je s nimi během stavby dobrá domluva. Mají dobrou představivost,“ shrnuje zkušenosti z realizací dřevostaveb Svatopluk Sládeček. S jistou výhradou s tímto názorem souzní i názor z akademického prostředí - podle Josefa Chybíka u nás jsou firmy, které se na použití dřeva specializují a u těch jsou výsledky nejlepší. „I ty nejlepší firmy však mají stále rezervy, aby jejich práce mohla být kvalitnější,“ konstatuje ale Josef Chybík.

Lepší komunikace s investorem

Skutečnost, že dřevostavby představují určité vybočení z průměru, má podle architektů i své výhody. Lidé, kteří se pro tento typ domu rozhodnou, mají zpravidla jasnější představu o tom, co od domu chtějí, a to je pro autora návrhu příjemnější. „Je s nimi většinou lepší komunikace, než s klienty, kteří vyžadují tradiční stavební postupy. Pokud se totiž u nás někdo pro dřevostavbu rozhodne, je již informován a je předpoklad, že má o takový typ stavby vážný zájem,“ říká Sládeček.

Odborníci ale neztracují ani typizované dřevostavby, přestože na takové produkty nahlízejí někteří zájemci o výstavbu s nedůvěrou. „Skepse pramení z našich panelových sídlišť. Typizované dřevěné stavby však své místo pod sluncem určitě mají. Jejich předností je, že se komponenty dají komplexně a v dobré kvalitě vyrobit v dílnách a na stavbě rychle smontovat. Pro tyto vlastnosti nacházejí celou řadu stavebníků,“ obhajuje typizované dřevostavby Chybík. Dřevo se podle něj v té či oné podobě i v České republice stane materiálem, který nalezne větší uplatnění, než je tomu v současnosti. „Předpokladem je ale růst výzkumné základny, jejíž produkty se stanou stimulem rozvoje u nás dosud ještě poměrně málo uplatňovaných forem výroby. S tím souvisí také zvýšení vzdělanosti v oboru materiálového inženýrství a dřevěného stavitelství pěstovaného na středních a vysokých školách.“

Dřevo ve stavební praxi

- celoroční použitelnost - stavbu neomezuje roční období
- malá hmotnost - snadná doprava a manipulace
- konstrukční pevnost
- izolační vlastnosti
- „morální“ důvody - malá spotřeba energie na dopravu a snadná recyklace, příznivou bilanci v rámci produkce oxidu uhličitého

14.05.2010 09:50, David Daniel